

“เราจะต้องรักษาโรคบางอย่าง โดยใช้ความรู้ของเราเอง.....”

ผมอยากสนับสนุนให้ศึกษา จัดทำแนวทางปฏิบัติ นำไปใช้
แล้วนำผลมาปรับแก้ไข พัฒนาและปรับปรุงต่อไป”

ศ.นพ.สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ
เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

แรงบันดาลใจในการเรียนแพทย์ โดยเฉพาะศัลยกรรมเด็ก

ผมจบมัธยมที่โรงเรียนปανεันะพันธ์วิทยา แล้วมาต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ด้วยความที่ชอบคิด ชอบทำอะไรใหม่ ๆ ตอนแรกจึงอยากเรียนสถาปัตย์ แต่พอมาคิดทบทวนอีกที อาชีพแพทย์มีความก้าวหน้าตลอดเวลา ซึ่งเราอาจจะใช้ความชอบของเรามาประยุกต์ได้ อีกทั้งครอบครัวก็คาดหวังให้เราเป็นคนดูแล สุดท้ายจึงเลือกเรียนแพทย์ ผมเลือกเรียนแพทย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เรียนจบก็สนใจทางด้านสูติ-นรีเวชครับ แต่อย่างที่บอก ผมชอบเรื่อง creation นิดหน่อย ระหว่างเรียนผมทำกิจกรรมในเชิงนี้ตลอด ทำหนังสือ ออกแบบปก จัดเวที ระหว่างเรียนกายวิภาค ผมจะวาดรูปกายวิภาค ระหว่างเรียนผ่าตัด ผมจะวาดรูปการผ่าตัด อาจารย์ที่กายวิภาคฯ จึงชักชวนให้มาอยู่กายวิภาคฯ และเสนอให้ไปเรียน Medical Illustration ผมไปคุยกับอาจารย์สุด แสงวิเชียร กับอาจารย์นันท์วัน พรหมผะลิน

Expert Focus เป็นคอลัมน์จากการสัมภาษณ์ทัศนคติ มุมมอง แบบแผนการดำเนินชีวิตของแพทย์ต้นแบบในสาขา โดยมุ่งหวังให้เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยสำหรับแพทย์รุ่นใหม่ในการประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ แพทย์ท่านใดสนใจเสนอชื่อ สามารถติดต่อแจ้งชื่อได้ที่เจ้าหน้าที่กองบรรณาธิการ ตามรายละเอียดหน้าสารบัญ

ซึ่งดูแลด้านเวชนิทัศน์โดยตรง อาจารย์ก็บอกว่าดิฉันยังไม่มีใครเรียน ทางจุฬายาก็บอกว่าดิฉันอยากให้มาช่วยพัฒนา อีกอย่างอาจารย์กายวิภาคฯ ก็มีน้อย ผมจึงมาอยู่ภาควิชากายวิภาคฯ ที่จุฬายา จุดพลิกผันอยู่ที่ภาควิชาไม่มีทุนให้ผมเรียนต่อ ผมจึงเบนเข็มไปทางศัลยศาสตร์เพราะตอนเป็นแพทย์ฝึกหัดผมตระหนักว่าศัลยก็มีเรื่องทำทายนมาก งานหนัก ใช้เทคนิคมาก บังเอิญตอนนั้นผมมีโอกาสช่วยอาจารย์จรรยา มะโนทัย ทำหนังสือตำราผ่าตัดหัวใจร่วมกับหัวหน้าภาควิชาศัลยกรรมตอนนั้นคือ อาจารย์เกษม จิตรปฏิมา อาจารย์จึงชวนผมให้มาเรียนศัลยกรรมเด็กและจะหาทุนให้ไปเรียนต่อให้ ตอนนั้นอาจารย์ให้ผมเลือกระหว่างผ่าตัดเด็ก ผ่าตัดหัวใจหรือผ่าตัดสมอง ในตอนนั้นผมคิดว่า ผ่าตัดหัวใจก็น่าทำทายนดี แต่ผมเห็นภาพอาจารย์ต้องอยู่เฝ้า ไอ.ซี.ยู. ทั้งคืน 2-3 วัน งานหนัก ผมก็มองว่าจะไปมีเวลาทำงานที่เราอยากทำได้หรือไม่ การผ่าตัดสมองทำทายนมากแต่ผลที่ผมเห็นจากการผ่าตัดไม่ประทับใจ แต่ข้อดีอยู่ที่การจะเป็นอาจารย์จุฬายา ต้องไปผ่านการฝึกอบรมศัลยกรรมทั่วไปก่อน ผมจึงมาเรียนศัลยกรรมทั่วไป เรียนแบบอิสระ ไม่มีต้นสังกัด และได้สัมผัสศัลยกรรมหลาย ๆ แขนง และก็ได้รับการชักชวนให้เปลี่ยนสาขา แต่พอผมขึ้นปีที่ 2 อาจารย์เกษมซึ่งชักชวนให้มาเรียนศัลยกรรมเด็กป่วยเป็นมะเร็งปอด ท่านก็อยากให้มีผู้สืบทอดงาน ซึ่งผมก็รับปากยืนยันกับท่านตามเจตนารมณ์ ในช่วงนั้นผมก็ได้รับการบรรจุเป็นอาจารย์ อาจเป็นเพราะมั่นใจในตัวผมแล้ว หรืออาจกลัวว่าผมจะเปลี่ยนใจ

ความภูมิใจและความสำเร็จที่ผ่านมา

เรื่องแรก ผมภูมิใจว่าผมได้มีส่วนพัฒนาวิธีการผ่าตัดเด็กในประเทศไทยให้มีมาตรฐานที่ต่างประเทศยอมรับได้ ซึ่งงานนี้ผมได้รางวัลเหรียญทองจากราชวิทยาลัยทางการแพทย์แห่งประเทศไทย นอกนั้นยังมีเรื่องของการตัดสินใจเมื่อมาตรวจพิสูจน์ว่าเป็นโรคลำไส้โป่งพอง ซึ่งสมัยก่อนใช้วิธีการผ่าตัด แต่ผมพัฒนาใช้การดูดชิ้นเนื้อแล้วตรวจด้วยวิธีพิเศษ

เรื่องที่สอง ผมมาทำงานมาได้สักระยะเวลาหนึ่งก็นำความรู้ในเรื่องของแผนยุทธศาสตร์ การวางแผนงบประมาณมาทำหน้าที่ในการบริหารหน่วยงานซึ่งผมภูมิใจ ตั้งแต่ระดับภาควิชา คณะจนถึงระดับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อด้วยการมีโอกาสได้มาบริหารจัดการงานของประเทศ ในด้านการวิจัย ขณะนี้เป็นเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มีโอกาสทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยจากที่เคยต่างคนต่างทำงาน มาร่วมมือทำงานด้วยกัน ปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ

เรื่องที่สาม เป็นเรื่องส่วนตัว ภูมิใจที่ทำงานได้หลายอย่างในเวลาเดียวกัน คือในเรื่องงานแล้ว ถึงแม้งานราชการทั้งการดูแล รักษา งานบริหาร ซึ่งก็มักจะยุ่งยากเสมออยู่ในช่วงเริ่มต้น แต่ผมก็มีส่วนช่วยครอบครัวในการก่อสร้างสร้างตัวกับภรรยา คือช่วยเขาพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจส่วนตัว เพื่อให้ครอบครัวเติบโตได้โดยที่เรายังสามารถทำงานราชการที่มีค่าตอบแทนไม่มากนักได้ และภูมิใจที่เรามีลูกที่ดี เป็นเด็กดี รักเรียน ในเรื่องส่วนตัวเราไม่ได้ทั้งหมด มีเวลาเอ็นเตอร์เทนตัวเองได้ ยังมีเวลาที่จะสนใจดนตรี เรื่องวาดรูป ภาพเขียนต่าง ๆ และก็ได้เล่นกีฬาตามสมควร

ปัจจัยที่เป็นที่มาของความสำเร็จ อันนำมาสู่ความภูมิใจ

ข้อหนึ่ง การวางแผนและการบริหารเวลาที่ดี เช่น เราต้องการสร้างความมั่นคงทางอาชีพ ทางการเป็นหมอผ่าตัด อย่าไปหวังว่าจะได้ศาสตราจารย์ก่อน ต้องหวังว่าเป็นหมอผ่าตัดที่ดีที่สุดก่อน เมื่อฝีมือดีคนไข้มามากขึ้น ก็มีจำนวนคนไข้มากขึ้น ถึงจุดนี้จะศึกษาอะไรก็ได้ เราสามารถวางกรอบไว้ได้หมด พอผ่านไประยะเวลาหนึ่ง เราก็สามารถนำมาศึกษาวิจัยหาแนวทาง

ใหม่ ๆ ได้ข้อสรุปใหม่ เขียนบทความได้ และแน่นอนในการทำตามแผน เราต้องบริหารเวลา ต้องมีการประเมินว่าเรายังสามารถจัดแบ่งเวลา ทั้ง ความรับผิดชอบหน้าที่การงานกับส่วนครอบครัว ส่วนตัวของเราได้หรือไม่ เราต้องประเมินตนเองทุกขณะ

ข้อสอง ความมุ่งมั่น คนเราจะทำอะไรต้องมีความมุ่งมั่น ไม่ทอดถอย อย่ายไปเกี่ยงเรื่องศักดิ์ศรีอย่างน้อย ๆ การทำงานที่ได้รับมอบหมาย เราอาจ ได้รู้จักทีมงาน รู้จักเพื่อน มีประสบการณ์ในการทำงานเพิ่มขึ้นในระดับหนึ่ง

ข้อสาม งานที่เราทำสำเร็จเสร็จเรียบร้อยแล้ว เราต้องไม่รับผลประโยชน์ หรือ take คนเดียว เพราะเมื่อทำงานด้วยกัน ก็ต้องการกระจายความ รับผิดชอบและรับชอบด้วยกัน ความร่วมมือจะเกิดขึ้นได้ต้องมี mutual benefit เราต้องเห็นความสำคัญของเขา มั่นใจและเชื่อมั่นในทีม เมื่องานสำเร็จ เราก็เชิดชูว่าเขามีส่วนทำให้งานสำเร็จ ข้อนี้ทำให้ผมได้รับแรงสนับสนุน จากครอบครัว แรงสนับสนุนจากคนรอบข้าง เช่นเดียวกับงานทางวิชาการ การเป็นศาสตราจารย์อายุ 39 จะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าไม่ได้น้อง เพื่อนและ อาจารย์มีส่วนช่วย

กว่าจะถึงวันที่ประสบความสำเร็จ ผ่านอุปสรรคอะไรบ้าง และเอาชนะได้อย่างไร

อาจจะเหมือนกับคนอื่น ๆ คือ อุปสรรคเรื่องคน บางครั้งอาจจะไม่เข้าใจ และมองเราในทางที่ผิด คนที่มุ่งในงานมากเกินไปน่าจะมีบางอย่างซึ่งอาจ ทำให้กระทบกับคนได้ เป็นธรรมดาที่จะมีคนทั้งชอบและไม่ชอบ แต่เรา ต้องมองกลับว่าตัวเราเองเป็นอย่างนั้นจริงหรือไม่ ถ้าเราปรับแก้ไขได้ก็ปรับ แต่จะไม่ตอบโต้ เราต้องมองสิ่งที่ต้องปรับปรุง ถ้าเราเชื่อมั่นว่าสิ่งที่เราทำนั้น ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ส่วนตน ไม่ได้ทำเพื่ออามิสสินจ้าง เช่น ปัญหาอุปสรรค บางอย่างที่เกิดขึ้นเป็นเชิงนโยบาย ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจสูงกว่า เวลาที่ผมเจออุปสรรคที่ผมยังเอาชนะไม่ได้ ผมจะทำงานเต็มภายใต้ความ จำกัด โดยที่ผมไม่เอาปัญหาอุปสรรคมาเป็นเครื่องมือขัดขวาง เราต้อง พลิกรหาวิธีการในรูปแบบใหม่ที่อยู่ภายใต้ความจำกัดตรงนั้น

และอีกสิ่งที่สำคัญเรื่องการทำใจ การคิด ในแง่บวก เป็นเรื่องที่สำคัญ ผมคิดว่าเรื่องนี้ เป็นเรื่องของการฝึก ผมฝึกจิต ปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐาน ทำให้เราได้รับทราบความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงของจิตใจและอารมณ์ ผมมักจะ สอนตัวเองเสมอว่า ถ้าสิ่งใดตอนเป็นเด็ก ๆ ได้รับ มาจากผู้ใหญ่แล้วเราไม่ชอบใจ เราเป็นผู้ใหญ่ เราก็คงจะไม่ทำอย่างนั้น

ถ่ายโอนเวลากลับไปแก้ไขได้ อยากกลับไปแก้ไขเรื่องใด

หลาย ๆ อย่างที่ผมทำไปโดยเกิดผลกระทบ กับคนอื่นแล้วเราไม่เคยไปขอโทษหรือไม่เคย กลับไปแก้ไขก็อยากจะกลับไปใหม่ ทั้งกับครอบครัว และเพื่อนร่วมงานในสิ่งที่ได้ทำพลาดไปแม้จะมี เหตุผลก็ตาม ที่ผมก็ไม่ควรไปแสดงออก ซึ่งมี หลายเรื่องหลายเหตุการณ์อยู่เหมือนกัน

บุคลิกต้นแบบในการดำเนินชีวิต หรือการทำงาน

ต้นแบบในการทำงาน หนึ่ง ท่านอาจารย์ จรัส สุวรรณเวลา ท่านเป็นต้นแบบในการคิด อย่างละเอียด รอบคอบ และหาข้อมูลอย่างดี ก่อนในการทำงาน ทุกวันนี้อาจารย์จะอ่านหนังสือ ตลอดเวลา สอง ท่านอาจารย์หมอบประพันธ์ กิติสิน เป็นต้นแบบในการผ่าตัด อาจารย์จะมุ่งมั่นทำอะไร ที่ดีที่สุดสำหรับคนไข้ โดยไม่คำนึงว่าจะเหนื่อยแรง มากขึ้น อาจารย์บอกว่า “ในขณะนั้น ผมสนใจ อย่างเดียวว่าทำให้ให้ดีที่สุด ผมต้องเอางาน ตรงหน้าผมให้ดีที่สุด” ประทับใจผมมาก สาม ท่านอาจารย์เกษม วัฒนชัย เป็นต้นแบบเรื่อง ของจิตใจ เรื่องของคุณธรรม จริยธรรม หรือ แม้กระทั่งคำสอนของพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่แสดง

ให้เห็นว่าเมื่อนำมาปฏิบัติแล้วก็ได้ผลจริง อาจารย์จะมีแนวคิดตรงนั้นเสมอ และพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ทรงมองถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก วิเคราะห์ปัญหาแล้วมาคิดวางแผนหาวิธีแก้ไข ก็บวกรากฐานไว้เพื่อมิให้เกิดปัญหาอีก

คติที่ยึดในการดำเนินชีวิต

ผมจะทำอะไรแล้วก็ทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุดนะครับ แต่ต้องหันกลับมามองตัวเอง แล้วก็พัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เราสามารถทำสิ่งนั้นได้ เพราะเราคงไม่ได้พร้อมทุกอย่าง

IDV

เพื่อให้เนื้อหาวิชาการมีความหลากหลาย กองบรรณาธิการใคร่ขอเรียนเชิญแพทย์ผู้อ่านร่วมส่งบทความเชิงวิชาการในรูปแบบคัดย่อ บทความทบทวนบทความพิเศษ ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคลากรทางการแพทย์ในสาขาโดยพิมพ์ Angsana Size 16 ความยาวไม่เกิน 3 หน้า พร้อมภาพประกอบส่งถึงกองบรรณาธิการที่อยู่ตามหน้าสารบัญ ทีมงานจะนำส่งที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาคัดเลือก บทความใดได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ทางทีมงานจะมีของรางวัลเพื่อเป็นการขอบคุณ

